

Psicologia del Comportament Col·lectiu
AC3 - La memòria social com a construcció col·lectiva
Entrega 28/11/04

- GUIA MÒDUL IV
- DUBTES DELS MÒDULS
- PRESENTACIÓ PAC 3
- CORRECCIÓ PAC3 (Consultor: David Casulleras Femenia)

GUIA MÒDUL IV - LA MEMÒRIA SOCIAL COM A CONSTRUCCIÓ COL·LECTIVA:

PRESENTACIÓ DEL MÒDUL IV (Extret de 09/11/04 a Tauler per David Casulleras Femenia)

Què fan uns continguts que fan referència a la memòria en una assignatura sobre la Psicologia del comportament col·lectiu? És a dir, si la memòria és una característica individual, personal, de cada subjecte... perquè no abordar-ho des de la Psicologia Bàsica?

Aha! Justament és això és el que es vol qüestionar en aquest mòdul que teniu entre les mans. Es vol posar en dubte que la memòria només pugui ser estudiada des de la Psicologia cognitiva de tall més individualista (perquè també existeix una psicologia cognitiva de caire més social, sigui dit de pas). És més, durant el mòdul trobeu una crítica molt ben raonada de fins a quin punt la psicologia cognitiva individualista ha creat unes representacions de la memòria absolutament interessades que de fet han anul·lat la visibilitat d'altres concepcions de la memòria. I, com bé sabeu, sovint les històries les escriuen i actualitzen els vencedors. Quina ironia: tot just que treballem aquesta mena de qüestions en el mòdul ens adonem que també la història de l'estudi de la memòria implica escriure i fer memòria!!

El fet és que en el mòdul es defensa una forma d'abordar la memòria ben diferenciada respecte el corrent més dominant. Així, i contraposada a una visió més individualista, se'ns dibuixa el perfil d'una memòria que té el seu origen no ja "en" les persones sinó "entre" les persones, és a dir, té el seu origen i raó de ser en el món social. Una memòria que no fixa els continguts viscuts de forma absolutament fidel a la realitat, sinó que és precària, reconstructora i interessada, en funció, entre d'altres, del present del/s subjecte/s.

Compte! Quan dic "precària" no vull que s'entengui en un sentit pejoratiu. És precària perquè no pot ser d'una altra manera. Aquí radicaria la crítica del autor del mòdul, Félix Vázquez, a la famosa metàfora del ordinador, que si bé potser és un heurístic o una analogia interessant per altres qüestions (i això és una opinió meua), presa al peu de la lletra és errònia, com a mínim, perquè la ment humana no memoritza amb la fidelitat d'un ordinador.

Fins aquí l'autor més aviat planteja interrogants que els soluciona. De fet, és molt probable que algunes i alguns de vosaltres us sentiu xocats respecte aquesta forma de conceptualitzar la memòria. (No us atabaleu, de fet no sereu els primers que us sentiríeu així). Tot seguit, descriu el pensament dels autors més significatius que foren pioners en la conceptualització que es proposa de la memòria (de Bartlett a Meyerson).

La segona part del mòdul entra ja a fons amb la proposta de pensar la memòria com a construcció social i com a construcció de present. És a dir, quins són els orígens socials de la memòria, com s'utilitza aquesta i, fins i tot, com pot arribar a ser instrumentalitzada i patrimonialitzada.

Heu de pensar els continguts del mòdul en relació a la transició espanyola, que és el tema de la PAC. Però deixeu-me que us posi un cas, al meu parer evidentíssim, de la memòria com a construcció de present. És el cas de la Constitució espanyola i, en definitiva, de tot el període de la Transició. Fixeu-vos com portem ben bé uns tres anys assistim a un acte de construcció de present. Es dona una òbvia pugna per definir significats, per donar explicacions del passat i alhora del present; per definir què significa la Constitució ara però també per dir què significava fa 25 anys. Cadascú reinventa, reconstrueix aquell passat; i la major part de les vegades es fa, insisteixo, per legitimar un determinat present, un cert estat de les coses. Així, la pròpia Constitució és un text obert per uns o tancat pels altres (fins i tot alguns no saben / no contesten); fixeu-vos com s'usa (i s'abusa d)el passat -i es prova de crear passat!- per legitimar aquestes postures.

Per cert, d'aquest mòdul 4 em semblen força reveladors els requadres d'informació o d'exemples que s'ofereixen en els marges de les pàgines. Consulteu-los amb atenció ja que de vegades toquen temes col·laterals que ens poden ajudar a entendre millor un apartat.

EXPOSICIÓ DEL MÒDUL IV (Extret de 16/11/04 a Fòrum per David Casulleras Femenia)

M'haureu de reconèixer que la perspectiva sobre la memòria que ofereix [el mòdul 4] és força original, eh? Sobretot si encara algú no havia fet cap assignatura de Psicologia Social i s'està molt habituat a pensar la memòria des de la Psicologia

Cognitiva de tall més individualista (perquè hi ha una altra Psicologia Cognitiva més "social", com la que representen Vigotsky o Bruner, per exemple).

El tema de la memòria, sense dubte, està de moda. O, millor dit, sempre ho ha estat. Fixeu-vos en la Filosofia, en la Literatura, en el Cinema. Els filòsofs i artistes, molt abans que nosaltres, ja li van donar voltes al tema, ja sigui de forma central o col·lateral.

El més curiós del cas és que aquesta visió concreta que apareix al mòdul (la memòria com a quelcom fràgil, canviant, mediada per lo social, pels altres) està també present en l'àmbit de l'art i del pensament. De fet, m'atreuria a dir que en l'actualitat, en l'àmbit de la literatura, no hi ha altra visió de la memòria que no sigui aquesta. De fet hi ha autors que plantegen la seva obra com una tasca constant de construcció de memòria (p. ex. tots aquells que reelaboren la memòria dels camps de concentració) i, per tant, fan de l'obra un gest carregat d'ètica.

El cinema no és aliè a aquesta corrent. De fet hi ha films com "Ciudadà Kane" o "La comtessa descalça" (i, ara que hi penso, aquella del Ventura Pons, "Actrius!") que ens ensenyen que el record que tenim d'una persona no és mai la única visió/versió que d'ella podem tenir. I que cadascú només pot aportar, des de la seva particularitat, un record que és necessàriament canviant, precari. Un petit fragment de "realitat".

De fet una peli força recent, "Memento", és una explícita reflexió sobre el record i la seva fragilitat. De fet, es pot entendre com una reflexió epistemològica sobre la memòria feta des de l'art. És fenomenal (com les abans esmentades)... Ja m'ho direu.

No oblidem (!) que Sigmund Freud s'adona que moltes de les experiències del seus pacients no varen succeir mai en realitat malgrat creguessin recordar que sí. És a dir, que els pacients tenien falsos records... És per això que Freud diu que tots nosaltres, com a subjectes, formem part d'una "novel·la familiar" en la que estem situats... i en la que no sempre, malgrat ho creguem, tenim molt clara quina és la distinció entre realitat i ficció (d'aquí lo de "novel·la).

De fet, si recordeu (!!), els replicants de Blade Runner també són éssers amb falsos records que creuen haver tingut una infància, uns sentiments propis, històries d'amors i desenganys... Mai sabrem si el propi Deckard, el Blade Runner, és de fet un replicant. Ell tampoc ho sabrà perquè no ho pot distingir.

Deia justament Sigmund Freud que el poeta, l'artista, sempre ens va un pas per endavant pel que fa a meditar sobre qüestions que després interessin a filòsofs i científics. En general, crec que tenia raó.

1. LES DIMENSIONS PSICOSOCIALS DE LA MEMÒRIA

La noció més freqüent entre els psicòlegs i psicòlogues de la memòria és la que la defineix com la capacitat d'emmagatzemar i recuperar informació.

La memòria també pot entendres com a producte de l'acció social. Les persones, involucrades en contextos sociocomunicatius, articulen pràctiques per a produir significats i construir el passat; caracteritzant-la com a procés i producte social, destacant el seu caràcter comunicatiu i el paper indispensable del context històric, social i cultural per a construir-la, mantenir-la i fer-la circular.

2. LA MEMÒRIA COM A CONSTRUCCIÓ SOCIAL

Es destaca el caràcter argumentatiu i retòric de la memòria, vinculat als contextos comunicatius i a les produccions discursives vigents a la societat, posant de manifest el seu caràcter de producció de present i el seu paper de vincle relacional.

DUBTES DELS MÒDULS:**Data: 13:03:29 17/11/2004**

L'estudi que ens proposa la PAC acaba conclouent que les diferents interpretacions de la memòria poden posar en dubte el sistema i, per tant, induir al canvi. A quin canvi es refereix, al passat (canvi de la visió de la Transició) o al futur (hipotètica situació futura que es pugui assimilar a aquesta)?

Data: 19:04:22 17/11/2004

No tengo las ideas muy claras pero creo que quiere decir que los "recuerdos cambian con el tiempo" y pueden distorsionar el pasado en este caso podrían ser los acontecimientos de la transición:

Un ejemplo: En la actividad de la Pac hablan de Primo de Rivera como el sucesor de Franco que murio en un atentado(coche-bomba) esto no fue así porque todos sabemos que fue fusilado por orden de Franco al inicio de la dictadura. Sin embargo si que al final de la dictadura hubo un atentado coche-bomba en el que murió Carrero Blanco.

Lo cual nos dice que el atentado existió pero este está distorsionado. ¿ Porque? No lo sé. Este es mi dilema no termino de entender si los hechos cambian por manipulación o por olvido porque si partimos de la idea que existe la historia como ciencia, el arte, la filosofía para recordarnos la realidad no entiendo como puede cambiar en la memoria de la sociedad.

Data: 00:58:12 19/11/2004

A mi el que em sobta és que els investigadors hagin estat capaços de trobar aquest espavilat que "recorda" un cotxe-bomba...per més que ni fos cotxe-bomba, encara que sí una combinació de bomba i cotxe, i que el mort no fos un Primo de Rivera, sinó un Carrero Blanco.

Si no m'equivoco, la sèrie "Cuéntame" encara va per l'any 72, i no crec que els estudiants actuals tinguin a mà gaire més informació sobre la transició que la que puguin extreure d'aquesta sèrie. És difícil tenir records d'un temps que no es va viure i que ha estat sistemàticament oblidat (gairebé més oblidat que rescrit) durant vint-i-cinc anys.

Per cert, la prova que l'existència de la Història tampoc no ens garanteix res és que Primo de Rivera no va ser "afusellat per Franco a l'inici de la dictadura" (com segons la companya "tots sabem"), sinó que va ser afusellat per un tribunal popular l'any 1936 -començaments de la guerra civil- a la presó d'Alacant, en territori republicà.

A en Franco li va anar de conya que li eliminessin la competència, per descomptat, però va saber dissimular força i el va convertir en mascota número 1 del seu règim: durant més de quaranta anys cada ciutat ha tingut la seva avinguda de José Antonio, el seu monument i la seva penya de falangistes que li feien homenatges dia sí, dia no...És curiós que avui, tan poc temps després, puguem acabar creient que José Antonio va ser un afusellat de la dictadura, quan precisament era la icona principal de la dictadura que afusellava.

Data: 10:39:13 20/11/2004

El canvi es refereix tant al passat com al futur! Si nosaltres reinterpretem el passat, necessàriament estem modificant la nostra perspectiva de present i això, de forma inevitable, porta a pensar, a plantejar-nos, a projectar-nos en un futur diferent.

Data: 10:44:49 20/11/2004

És cert que és difícil tenir records d'un temps que no es va viure. Però una cosa és tenir records i una altra informació, encara que no hagi estat experienciada "en propias carnes" (informació que arriba de moltes i moltes bandes: fonts, en definitiva, que també creen memòria: mitjans de comunicació, llibres de text escolar, família, cinema...). Per això no és estrany trobar pipiolos de, per exemple, setze anys que són capaços d'afirmar sense ruboritzar-se que "con Franco se vivía mejor".

Data: 16:57:50 21/11/2004

En referència a això que dius que hem de distingir entre memòria i informació, crec en el cas de l'estudi, tots els estudiants recorren a la informació que han tingut, perquè tal i com diu la companya no van viure aquest període, per tant, simplement intenten recordar allò que se'ls va ensenyar amb més o menys fortuna al col·legi (dic això, perquè ja se sap que la història és d'una manera o una altra segons qui te l'explica, i igual passa amb els llibres de text i per això, sovint, hi hagut crítiques en aquest sentit).

El que vull dir es que no tinc clar que l'estudi se centri en la construcció social de la memòria (!!!! Imagino que estic dient un disbarat, ja em perdonareu, però és la sensació que he tingut després de llegir l'article!). Tinc la sensació que aquests alumnes, com deia, responen el qüestionari a partir del que van estudiar i del que ara recorden, no crec que segueixin tertúlies radiofòniques sobres aquesta temàtica (poques n'hi ha) o que es documentin sobre la transició o que en parlin en les cafeteries.. Per tant estem davant d'informació i no pas de memòria històrica, no??!

Data: 17:02:09 21/11/2004

Només vull matisar que, amb el que he dit abans, vull dir que potser aquests alumnes no tenen encara un esperit crítica massa desenvolupat i com que tampoc van viure el període en si, és fàcil que "es creguin" tot el que han sentit o tot el que han estudiat. I en l'estudi en el qual són sotmesos, es limiten a recordar... alguns recorden molts detalls, d'altres pocs.... Tot depèn de si seguien bé les classes d'història o no i de si tenen prou memòria (i em refereixo a la memòria com a procés psicològic individual i no pas social, com el que permet emmagatzemar informació).. En definitiva, vist així, no arrisco massa si afirmo que l'estudi, en el fons, se centra en qüestions de memòria individual.. no??! Altra cosa seria si el qüestionari el responguessin persones més grans que han viscut el període....

Data: 18:44:37 21/11/2004

Deixo que, qui vulgui, continui el fil de la reflexió/pregunta anterior però m'agradaria fer només un aclariment (mea culpa!): quan dic que els subjectes tenen "informació" [10:44:49 20/11/2004] en realitat no em referia a que puguin "informar-se" de què va passar realment (amb llibres, familiars...) sinó que em referia a que tenen representacions mentals del passat (que, això só, els ha arribat de moltes bandes).

En el fons el que jo volia dir és que TOT forma part de la memòria i sovint és indistinguible la realitat de la ficció - entenent la ficció com a informació o representació "falsa", per dir-ho així.

Data: 23:23:54 22/11/2004

Efectivamente la memoria falla varias veces, en mi caso intenté aclarar una duda y di una falsa información sobre la muerte de Primo de Rivera que más tarde me aclaró una compañera. Reflexionando sobre la "pifia" recordé una historia que me había contado mi abuelo sobre un rumor que corría en la posguerra acerca de la "rivalidad personal entre Franco y Primo de Rivera", este hecho en mi memoria fue más representativo que los libros de historia, lo cual me hace pensar que los recuerdos que no se utilizan se desvanecen con el paso del tiempo.

Data: 14:31:04 23/11/2004

El comentari anterior em fa recordar (!) quelcom que prové de la Psicologia Cognitiva i que, en algun moment, està present en el mòdul 4. Em refereixo a la connexió entre les informacions "en memòria" i les emocions, els sentiments, els afectes.

Sembla que tendim a recordar allò (una informació, una representació en definitiva) que està vinculat a una emoció. L'Esther diu, referit a la rivalitat existent entre Primo i Franco que l'explicava el seu avi, que "este hecho en mi memoria fue más representativo que los libros de historia". Tota l'altra informació dels llibres (o bona part d'ella) en aquell moment no tenia significat... perquè tampoc hi havia una gran emoció associada. Era una informació que no "tocava", interpel·lava, al subjecte (l'Esther).

Probablement (en el meu cas, SEGUR) no recordem de l'escola les interminables lliçons d'Història, però recordem perfectament el dia que el profe ens va ridiculitzar davant de tothom, ens vam riure per una conya que va fer el company del costat o bé recordem un detall, un fet, una informació que per nosaltres (i no necessàriament pels nostres companys) fou "significativa". I ho fou perquè ens va generar una emoció: curiositat, ràbia, alegria, tristesa...

Data: 16:44:53 23/11/2004

La verdad es que sí, los recuerdos no son sólo recuerdos sin más, imágenes del pasado. Si no que están cubiertos por la emoción que produjo en su momento y cada vez que los volvemos a recordar vienen acompañados de éstas.

Es curioso como a veces episodios de carcajadas vienen de repente a la mente (o al menos parece que vienen de repente) provocan las mismas risas de entonces pero quizá más intensas por el tiempo transcurrido y a veces los demás nos miran con cara ingenua porque no encuentran sentido a tanta jocosidad.

Data: 22:06:14 23/11/2004

Crec que la "memòria emocional" a que fas referència està molt més arrelada en la persona que qualsevol altra classe de memòria. Les emocions són un excel·lent "fixador" de records. Com tu dius es mantenen pràcticament inalterables i la informació és més fluïda però crec que la informació també estarà "tocada" pel transcurs dels temps i l'evolució de la persona.

Data: 00:06:13 24/11/2004

Com més hi penso, més em sembla que quan parlem del record de la Transició parlem més sobre un oblit que sobre un record, i encara que no em sorprèn molt que sigui així, el que em sobta són les dimensions enormes de l'oblit i el seu creixement tan ràpid...Per seguir, disculpeu-me que expliqui una cosa personal.

L'any passat vaig treballar en una sèrie sobre la Transició que es va passar per TV3. Es deia "Dies de Transició" i repassava, en disset capítols de mitja hora, alguns dels fets més importants de la transició a Catalunya. Vam rebre

moltíssims e-mails de gent que se la mirava, i una part molt gran era de joves que n'havien sentit parlar pràcticament per primera vegada, tot i que els seus pares l'havien viscuda en primera fila. De fet, fins i tot algunes de les persones que hi sortien explicant les seves "batalletes" ens van explicar que els seus fills s'havien quedat parats de sentir-los, perquè no tenien ni idea de res. Flipaven de veure la gent corrent davant dels grisos, de saber que el 75 encara es va afusellar cinc persones, que les adúlteres anessin a la presó, que el 75 hi hagués un munt de hippies fumant porros com bojós al Canet Rock... De fet, fent-la, jo mateixa vaig al·lucinar del poc que sabia sobre la Transició, quan tinc 40 anys. Com pot ser que en tan poc temps, s'hagin esborrat coses tan grosses? I encara que sé que hi ha hagut una versió "oficial" descafeïnada i tranquil·litzadora sobre aquells anys, que precisament promou l'oblit, no deixo de pensar en la gent que els va viure, els va patir i els va lluitar. Com és, que n'han parlat tan poc? És atribuïble a una sensació de fracàs col·lectiu? És manca d'interès, és instint d'adaptació i supervivència? És que ningú se'ls ha volgut escoltar? Tan forta és la pressió social, que ha triturat la memòria com una apisonadora i l'ha reduïda a quatre anècdotes i quatre tòpics?

Data: 21:40:50 26/11/2004

En relación al olvido, ayer por la noche vi en BTV el programa "Fora de control". Me conecté cuando había comenzado pero pude entender que el tema central era el rescate de la memoria.

Entre l@s asistentes se encontraban, Maria Salvo presidenta de Dones del 36, Lluís Martí Bielsa de Amical dels antics guerrillers, Carme Molinero profesora de historia contemporánea UAB y parte del Grup Recerca Epòque Franquista y Ricard Vinyes profesor de la UB.

Se plantearon cuestiones interesantes:

¿Qué ha pasado con aquellas imposiciones de olvido, hechas por la dictadura que no se han vuelto a rescatar? ¿Por qué siguen ahí los monumentos, los nombres de calles y avenidas, teniendo en cuenta el poder pedagógico que estas tienen y que no son parte del memorial histórico real, sino impuesto? . Carme Molinero

Aún no se ha condenado la dictadura es necesario hacerlo!. Martí Bielsa.

Nosotras no somos víctimas, somos represaliadas pero no víctimas. Maria Salvo

A una pregunta del moderador sobre si era conveniente abrir heridas y si tal vez no sería mejor mirar al futuro (argumento que por cierto, se ha usado hasta el cansancio, en las dictaduras chilena, argentina y uruguaya)

Las respuestas coincidían en insistir que no se trataba de rencor(además, la herida no está cerrada) sino de reconocimiento de lo ocurrido.

Aquí aparece lo que comentaba en su mensaje [Data: 00:06:13 24/11/2004], pues Maria Salvo decía que en sus exposiciones y charlas sobre este tema se encontraba con muchos jóvenes y adolescentes que no sabían nada de esta época. Afirmaban que en sus familias nunca les habían contado nada de esto. La señora Salvo insistía entonces, en la necesidad de hacer ese rescate de la memoria ahora, que ellas y ellos aún viven y que son el testimonio en primera persona.

Carme molinero planteaba por su parte que recordar no era enfrentar memorias individuales sino tener la oportunidad de incorporar lo silenciado y socializarlo. Lo que además era una manera de otorgar reconocimiento a aquella gente que resistió. En definitiva el conocimiento de la opresión es un derecho civil y la memoria es una responsabilidad de las instituciones.

Se dijeron bastantes cosas más (interesantes, lúcidas, emocionantes, importantes, ineludibles...) pero el consenso en general era sin duda, el de la urgencia de la memoria. La memoria entendida como un derecho.

Data: 00:10:06 27/11/2004

Em sembla molt interessant el que dius de la memòria com a dret individual i col·lectiu. Negociada o no, contingent o no, mil vegades reformulada o no, la memòria té un poder extraordinari. Jo estic molt d'acord amb allò que se'ns explica al mòdul sobre la memòria com a construcció social i construcció de present, però em fa una mica de por que se'n pugui extreure una conclusió "excessivament" relativista. És clar que som animals simbòlics, però penso que ens enganyàriem i seriem molt mesquins si penséssim que, al final, tot és un joc teòric i un ball de símbols. Hi ha molts passats possibles per construir discurs amb el llenguatge segons el context, etcètera, però penso que hi ha memòries "absolutes" que absolutament no es poden relativitzar. Negar la memòria d'alguna cosa, oblidar-la, és el mateix que negar la seva existència... A quantes persones hem sentit dir que només viuen per mantenir viu el record d'allò que va succeir? Per algunes, com l'escriptor Primo Levi, aquesta voluntat va ser literal: després d'haver escrit l'experiència dels camps de concentració nazis es va suïcidar, perquè entenia que, després del que havia viscut, la seva vida ja valia molt menys que la seva memòria.

Data: 19:30:29 27/11/2004

Efectivament posar-nos en plan excessivament postmodern ens podria portar a un relativisme "excessiu". I no, eso sí que no. No podem negar el dolor. No podem negar l'Holocaust, ni la repressió posterior a mil i una dictadures, ni la guerra civil. No. No es pot permetre la desmemòria. És inaudit que els adolescents d'avui dia no sàpiguen què va passar al 36. Els joves i adolescent alemanys són molt conscients de què va passar durant la dècada dels 30 i dels 40. I viuen amb això. I en molts casos senten vergonya (cosa que no m'estranya). Probablement sigui aquest sentiment (entre d'altres) el que els impedeixi ni que sigui pensar en el totalitarisme com a forma d'organització social.

Tornant al que comentes. No sé si heu vist una peli que es diu "La cortina de fum". Està molt bé. La van emetre fa unes tres setmanes per tv3 i és molt "trobable" en DVD. Argument? Uns assessors del president dels USA, davant de les acusacions d'una becària que afirma haver mantingut relacions sexuals amb el susodicho, decideixen muntar una "cortina de fum". Estem en campanya electoral i una excessiva presència d'aquesta notícia als mass media impedirà segur que el president pugui sortir reescollit. La solució de la cortina de fum sembla la més assenyada. Però quina notícia pot desviar l'atenció durant quinze dies? Mmmm... Després de donar voltes els assessors un tenen clar. Amb l'ajut d'un productor de Hollywood organitzaran, per distreure el poble nordamericà, una guerra. O millor dit: l'aparença d'una guerra; en definitiva, un espectacle televisiu.

Sincerament: no us la perdeu. És una bona caricatura (crec que és la paraula que millor li escau) del món en què vivim. Sabeu que les caricatures falsejen a qui retraten però alhora destaquen les seves veritats més inqüestionables (un nas gros, unes orelles "de soplillo"...). Però, portada al extrem, la premissa de la peli ens podria portar a concloure que res no és real, que les guerres no són més que simulacres i que, avui dia, amb la d'efectes especials que hi ha generables per ordinador vivim en una espècie de "Matrix" on tot és simulacre. I a mi, encara que em sembla un efecte no desitjat pels productors del film, alhora és revela com a molt pervers.

Fer memòria implica també portar a terme un acte ètic: hi ha una ètica de la memòria.

Data: 21:56:33 27/11/2004

Crec que això de "fer memòria implica també portar a terme un acte ètic: hi ha una ètica de la memòria" és molt interessant.

També crec que realment es fa massa poc, ja que sí, potser alguns dels alemanys joves es recorden de l'holocaust que es va fer en una època al seu país i fins i tot alguns en senten vergonya. Ara bé, desafortunadament, no tothom ho recorda (o potser alguns ni ho coneixen) i aquest holocaust s'està repetint en altres països, i en més d'un, d'una manera similar a com es va fer a l'Alemanya nazi.

Data: 22:01:19 27/11/2004

Comparto plenamente en que si hay verdades "absolutas", qué riesgo corremos si además lo relativizamos!. Cuando negamos la existencia de unos hechos ¿cómo podemos siquiera plantearnos la posibilidad de que no vuelvan a ocurrir?- ¿Podemos desconstruir algo que no aceptamos que fue construido? "Absolutamente" no.

En relación a la ética de la memoria, si todo es relativo ...¿cómo y dónde podríamos situar esta ética? de la que a veces dudamos de su existencia, por ej; en los medios de comunicación.

Buscando y leyendo sobre la memoria y el olvido, me he estado preguntando: ¿qué pasa, cual es la razón para que unas generaciones que, aunque no hayan tenido experiencia directa, se encuentren insertas en esta especie de "ignorancia"? Esto me ha llevado a otra pregunta: ¿cómo se transmite esta memoria? Una de las vías es la educación claro está. ¿Qué pasa en este ámbito?

He encontrado un ejemplo interesante en relación a Alemania, esta web: <http://www.aprender-de-la-historia.de/>

Data: 23:25:11 27/11/2004

A mi també em sembla inadmissible que es pugui arribar a la universitat, i sortir-ne, ignorant-ho tot sobre el passat recent del teu país. Però per descomptat no són els joves els que en tenen la culpa. Si el sistema educatiu no considera que aquests coneixements siguin imprescindibles per accedir a l'estadi més alt de formació, el problema està en els qui regeixen el sistema educatiu, i no en els que el pateixen. És allò de la memòria de la política i la política de la memòria que diuen els de l'estudi...

En fi. Per això deia en un missatge anterior que encara sort si els investigadors van trobar un jove a qui li sonava una mica un cotxe-bomba a un tal Primo de Rivera... Jo he tingut becaris a la feina (llicenciats en Periodisme, abraça'm!!!) que no els hi sonava ni el cotxe ni la bomba ni el Primo de Rivera. I us juro que no és broma, però a una companya que feia de guia al Museu d'Història, uns estudiants li van preguntar si en Tarradellas era el del paté... el de Can Tarradellas, vaja.

Pel que fa a la pel·li, oi que és aquella que resolen el problema inventant-se una guerra amb Albània? Doncs mira, no anaven tan desencaminats...

PRESENTACIÓ PAC 3 - LA MEMÒRIA COM A CONSTRUCCIÓ DEL PRESENT:Objectius

1. Reconèixer la importància dels contextos de relació en la creació, manteniment i transformació de la memòria social
2. Reflexionar sobre la memòria com a construcció del present i com a vincle relacional o atendre al seu paper en la reproducció i la transformació de l'ordre social

Presentació de la prova

Aquesta quarta PAC pretén que, després d'haver adquirit una visió àmplia d'aquesta forma d'entendre la memòria com a procés i producte social a partir del treball amb el mòdul, penseu en els arguments bàsics del mateix a través d'un article que us suggerim.

D'acord amb això la prova demana, més que per punts concrets del mòdul, per la forma general d'entendre la memòria social que ofereix, i per les implicacions i/o possibilitats que pot implicar aquesta perspectiva sobre la memòria social.

En concret se us demana que reflexioneu sobre aquesta forma d'entendre la memòria com a construcció social i com a construcció de present a partir d'un article concret sobre la transició política a la democràcia en l'Estat espanyol que se us facilita en format pdf.

Enunciat de la PAC**La memòria com a construcció social**

En el mòdul se us presenta una forma d'entendre la memòria diferent a la més habitual dins de la psicologia. Així, habitualment, es defineix la memòria com un procés psicològic, en concret, com "la capacitat individual d'emmagatzemar i recuperar informació". És a dir, com quelcom més individual que no pas social o relacional, i com quelcom que té a veure amb recuperar fets passats. Però llavors...la memòria té a veure amb la societat o amb les persones? I, amb el passat o amb el present?

Es tracta que reflexioneu sobre tot això i ho relacioneu amb la lectura reflexionada del article que se us adjunta: "Reescribiendo el recuerdo: los/as estudiantes universitarios/as y la transición política a la democracia en el Estado español".

Aquest text ofereix de forma molt sintètica (és un resum d'un estudi més extens) una forma determinada d'examinar la memòria de la transició, que alhora implica una determinada conceptualització del paper de la memòria en el manteniment i/o la transformació de la nostra realitat.

Llegiu el text, i després tracteu de relacionar el seu contingut amb dues de les idees centrals del mòdul, és a dir, amb la noció de la memòria com a "construcció social" i "com a construcció de present".

En concret podeu elaborar la PAC a partir de les següents preguntes-guia:

- En quin sentit podem relacionar el text sobre la transició amb la idea de la memòria com a **construcció social**?
- I en quin sentit podem relacionar aquest mateix text amb la idea de la memòria com a **construcció de present**?

Advertència: En aquest cas la prova demana de nou aportació vostra, perquè no implica resumir cap teoria concreta del mòdul, si no entendre la perspectiva que se us presenta al mòdul i relacionar-la amb l'article que se us suggereix. Els arguments per respondre a les preguntes que planteja la prova els teniu al mòdul, però podeu fer referència a la vostra valoració personal o a exemples concrets (per tal de recolzar-los o refutar-los).

En qualsevol cas, qualsevol opinió o valoració personal sempre haurà d'estar argumentada i raonada a partir dels arguments del mòdul, donat que amb aquesta prova no pretenem avaluar les vostres opinions, sinó si heu entès la perspectiva d'estudi de la memòria que s'ofereix al mòdul. Insistim en això per tal que entengueu que *no us demanem la vostra opinió sobre un determinat procés polític*, sinó que tracteu d'analitzar el que implica entendre aquest procés a partir d'una conceptualització de la memòria com a construcció social i com a construcció de present.

S'insisteix en recordar que si heu de fer referència a alguna definició o paràgraf literal del material en paper heu de senyalar-ho entre cometes ("") tal i com faríeu amb una cita.

Criteris d'avaluació

Per valorar aquesta activitat es tindran presents els següents aspectes:

- L'argumentació raonada dels arguments que permeten respondre a les preguntes plantejades.
- La claredat i originalitat en la redacció de la prova, evitant la reproducció literal de frases del mòdul.
- La valoració argumentada de l'acord de el/la estudiant amb la perspectiva presentada al mòdul per entendre la memòria social.

Format de lliurament

EL producte final d'aquesta PAC serà un document de text que haurà de tenir una extensió màxima de **2 pàgines**. El document ha d'incloure el títol de la PAC i el nom i cognom de la/del estudiant.

El nom del fitxer tindrà el següent format: "cognom1_cognom2_PAC3.doc". Els cognoms s'escriuran sense accents. Per exemple, l'estudiant *Alfred García Sans* posaria el següent nom al seu arxiu: "garcia_sans_PAC3.doc".

Les proves s'hauran de lliurar la data indicada a la **Bústia d'Avaluació Continuada**.

Data de lliurament

La data límit per lliurar aquesta activitat és el **27 de novembre**.

CORRECCIÓ PAC3 (Consultor: David Casulleras Femenia):

Sense Correcció.